

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองมาปฏิบัติในจังหวัดจันทบุรี” กรณีศึกษาการขับเคลื่อนของสภาองค์กรชุมชนตำบล ในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จะใช้กรณีศึกษาเชิงผสมผสาน (Mixed Model) ดังนั้นผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลัก

1. การวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 การกำหนดประชากร
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ
 - 2.2 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม
 - 2.3 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงสำรวจ

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ สภาองค์กรชุมชนตำบล ในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 10 อำเภอ โดยใช้วิธีการหาข้อมูลแบบ การอภิปรายกลุ่มเฉพาะ (Focus-Group Discussion) เป็นการอภิปรายโดยอาศัยผู้ให้ข้อมูลที่มีสถานภาพเดียวกัน เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันตามแนวอภิปรายกลุ่ม ผู้ที่จะใช้ในการอภิปรายเฉพาะกลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 51 สภาฯ คือ

อำเภอแหลมสิงห์มีการจัดตั้ง 7 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลบางกะไชย
2. สภาองค์กรชุมชนตำบลพลั่ว
3. สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองน้ำเค็ม
4. สภาองค์กรชุมชนตำบลเกาะเปริด

5. สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองซิม
6. สภาองค์กรชุมชนตำบลปากน้ำแหลมสิงห์
7. สภาองค์กรชุมชนตำบลบางสระเก้า

อำเภอท่าใหม่มีการจดทะเบียนจัดตั้ง 12 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลสองพี่น้อง
2. สภาองค์กรชุมชนตำบลโขมง
3. สภาองค์กรชุมชนตำบลรำพัน
4. สภาองค์กรชุมชนตำบลตะกาดแก้ว
5. สภาองค์กรชุมชนตำบลพลอยแหวน
6. สภาองค์กรชุมชนตำบลเขาบายศรี
7. สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งเบญจา
8. สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองขุด
9. สภาองค์กรชุมชนตำบลลีพยา
10. สภาองค์กรชุมชนตำบลเขาหัว
11. สภาองค์กรชุมชนตำบลบ่อพุ
12. สภาองค์กรชุมชนตำบลเขาแก้ว

อำเภอลុងมีการจดทะเบียนจัดตั้ง 7 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลตะปอน
2. สภาองค์กรชุมชนตำบลบ่อ
3. สภาองค์กรชุมชนตำบลวันยาว
4. สภาองค์กรชุมชนตำบลวังสรรพรส
5. สภาองค์กรชุมชนตำบลตรอกนอง
6. สภาองค์กรชุมชนตำบลซึ้ง
7. สภาองค์กรชุมชนตำบลบางชัน

อำเภอเมืองมีการจดทะเบียนจัดตั้ง 7 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลตลาด
2. สภาองค์กรชุมชนตำบลเกาะขวาง
3. สภาองค์กรชุมชนตำบลพลับพล
4. สภาองค์กรชุมชนตำบลวัดใหม่
5. สภาองค์กรชุมชนตำบลท่าช้าง

6. สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองนารายณ์

7. สภาองค์กรชุมชนตำบลบางกะจะ

อำเภอนายายอาม มีการจัดตั้ง 3 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลกระเจาะ

2. สภาองค์กรชุมชนตำบลวังใหม่

3. สภาองค์กรชุมชนตำบลวังโดนค

อำเภอโป่งน้ำร้อน มีการจัดตั้ง 2 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลห้วยไทร

2. สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อน

อำเภอสอยดาว มีการจัดตั้ง 4 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งขานาน

2. สภาองค์กรชุมชนตำบลปะตง

3. สภาองค์กรชุมชนตำบลสะตอน

4. สภาองค์กรชุมชนตำบลทรายขาว

อำเภอมะขามมีการจัดตั้ง 3 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลวังแซ้ม

2. สภาองค์กรชุมชนตำบลท่าหลวง

3. สภาองค์กรชุมชนตำบลฉนวน

อำเภอเขาคิชฌกูฏมีการจัดตั้ง 3 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลตะเคียนทอง

2. สภาองค์กรชุมชนตำบลคลองพลู

3. สภาองค์กรชุมชนตำบลจันทเขลม

อำเภอแก่งหางแมวมีการจัดตั้ง 3 สภาฯ

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลพวา

2. สภาองค์กรชุมชนตำบลสามพี่น้อง

3. สภาองค์กรชุมชนตำบลเขาวงกต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย

แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยใช้รูปแบบคำถามทั้งปลายปิด และปลายเปิด

1. องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนจังหวัดจันทบุรี เช่น ความเป็นมา แผนยุทธศาสตร์ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองว่าด้วยความมั่นคงทางอาหาร ของสภาองค์กรชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาองค์กรชุมชนตำบลในเขตพื้นที่ จังหวัดจันทบุรีจำนวน 51 สภาฯ

ตอนที่ 3 ผลของกระบวนการนำนโยบายชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองมาปฏิบัติ ในจังหวัดจันทบุรี ของสภาองค์กรชุมชนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองมาปฏิบัติ ในจังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 5 แนวทางและมาตรการการนำนโยบายชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ไปใช้ในการปฏิบัติที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของจังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์โดยวิธีการหาความเรียงและสรุปผล

2. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เนื้อหา สำนวนภาษา และความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำเพิ่มเติม

2.2 นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ดังภาคผนวก ก)

การทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับจากผู้เชี่ยวชาญ นำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3. ในการทดสอบความเที่ยง (Reliability) จะใช้การทดลองโดยไปเก็บแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ถึงประธานศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนภาคประชาชนจังหวัดจันทบุรีเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2556
3. หลังจากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์และนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลจะใช้การนำมาแจกแจงความถี่ คำนวณค่าเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง
2. การวิเคราะห์ระดับผลของกระบวนการนำนโยบายชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองมาปฏิบัติในจังหวัดจันทบุรี และปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองมาปฏิบัติในจังหวัดจันทบุรี ใช้ค่าเฉลี่ยซึ่งมีเกณฑ์วิเคราะห์ดังนี้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2555 : 255)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับของการมีผล	ระดับคะแนน
ระดับที่มีผลมากที่สุด	5
ระดับที่มีผลด้วยมาก	4
ระดับที่มีผลปานกลาง	3
ระดับที่มีผลน้อย	2
ระดับที่มีผลน้อยที่สุด	1

ในการตีความช่วงค่าเฉลี่ยจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.20 - 5.00	ถือว่า ระดับที่มีผลมากที่สุด
คะแนนระหว่าง 3.40 - 4.19	ถือว่า ระดับที่มีผลมาก
คะแนนระหว่าง 2.60 - 3.39	ถือว่า ระดับที่มีผลปานกลาง
คะแนนระหว่าง 1.80 - 2.59	ถือว่า ระดับที่มีผลน้อย
คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.79	ถือว่า ระดับที่มีผลน้อยที่สุด

3. การทดสอบสมมติฐานจะทดสอบโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person's Correlation) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลโดยใช้ฐานทางแนวคิดทฤษฎีต่อไป

การทดสอบสมมติฐานของตัวแปรกำหนดอันได้แก่ ประสิทธิภาพในการจัดประชุม ความพอเพียงของงบประมาณในการดำเนินงาน การเสริมหนุนของเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน จังหวัด และการประสานหน่วยงานระดับจังหวัด โดยการใช้ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการทดสอบจะใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ดังนี้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2555 : 270)

ค่าสหสัมพันธ์

การตีความ

0.01 - 0.25

มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำ

0.26 - 0.50

มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง

0.51 - 0.75

มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง

0.76 - 1.00

มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงมาก

0.00

ไม่มีความสัมพันธ์

(-0.01) - (- 0.25)

มีความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำ

(-0.26) - (- 0.50)

มีความสัมพันธ์เชิงลบระดับปานกลาง

(-0.51) - (- 0.75)

มีความสัมพันธ์เชิงลบระดับสูง

(-0.76) - (- 1.00)

มีความสัมพันธ์เชิงลบระดับสูงมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัย มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (μ)1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพในที่นี้จะใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยใช้ผู้ให้ข้อมูลหลักมาเสริมการวิเคราะห์กระบวนการส่งผลกระทบให้เห็นชัดเจนขึ้นจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-Informants) ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญศักดิ์ บุญเรือง

คณะทำงานศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน

2. นางสาวอินทรา มานะกุล

ภาคประชาชนจังหวัดจันทบุรี

ที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อมสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดจันทบุรี

3. นางสาวจิตรา ชนะสิทธิ์

กลุ่มนาข้าวอินทรีย์ตำบลสองพี่น้อง

อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

4. นายอำนาจ ชูสนุก

ประธานเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านจังหวัด
จันทบุรี

5. นางปฐยาดี แจ่มเชื้อ

กลุ่มเกษตรอินทรีย์ ชอง - มู - แสง

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ จะใช้ประสบการณ์ในการทำงานกับสภาองค์กร
ชุมชนตำบล จังหวัดจันทบุรีมาเป็นเวลา 4 ปี ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเสริมวิธีการอื่นๆ โดยใช้
ในกระบวนการสังเกต เช่น การเข้าร่วมประชุมต่างๆ

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติม
คำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น